

ARTUR ZÁVODSKÝ

DVA DOPISY PETRA BEZRUČE
SYLVĚ LACINOVÉ - JÍLKOVÉ

Brněnská akad. sochařka Sylva Lacinová-Jílková (* 1923) portrétovala Petra Bezruče dvakrát: jednou vytvořila reliéf, který je umístěn na nádražní poště v Brně, podruhé bustu básníka v životní velikosti (bronzová busta je dnes na filosofické fakultě v Brně). V době příprav k práci na bustě obrátila se Sylva Lacinová na autora Slezských písní. Dostala od něho dva dopisy.

Uveřejňujeme (s laskavým svolením adresátky) oba dopisy beze změny, zachovávající pro Bezruče charakteristické tvary i svéráznou kvantitu. Upravili jsme jenom interpunkci a v jednom případě básníkově přepsání.

Bezručovy dopisy výrazně mluví o básníkově skromnosti a touze zůstat „bezejmenný“, která se mimo jiné odrazila v nevěli k fotografování a výtvarnému zpodobování jeho osoby. Dopisy svědčí dále o záviděníhodné svěžesti básníka málem devadesátiletého, který Brno, město, kde prožil na šedesát let, miloval i znal zevrubně jeho poměry, který rád vzpomínal na svoje mládí a neztratil ani v tak vysokém věku smysl pro ironii.

I

Milá slečno,¹

1. „*le moi est haïssable*“.

di-francouzská moudrost.²

2. „*Neučiniš sobě rytiny ani jakého podobenství těch věcí, kterých jsou na nebi svrchu, ani těch, které jsou na zemi dole.*“

Pent. II. 20.³

Psal mi p. Marcha,⁴ že byste ráda jakési zvíře zvěčnila. I mám dvě odpovědi svrchu psané na to. Když zestárnem, kazi se rysy. Buď každý živočich zachycen v mužném věku. Já vím, že jistý tvor straší už na budově nádražní pošty⁵ — ale ten tvor je tak nedozíravý, že obrazu nerozezná a pak viděl fotografie, které se zděsil. Tak tresce nás Hospodin, ale přece Vám posílám ještě jeden obrázek.⁶ Ten obr. byl roben bez naší vůle, ale myslíme, že nás fotografie dobře zachytila v mužném věku. Snad se i Vám zalíbí?

Po Lerchově ulici⁷ jsem chodil dlouhá léta, když jsme meškali u našeho dobrého hostitele T. S.⁸ — už těž odešel na druhý břeh, ale je zvěčněn v jakési knižce. Tak vidíte, stíny odešlých jdou s námi dále. Pozdravuji Vás srdečně i p. Marchu, který je snad na tom už jako já. Sedí na zahrádce mravem všech starýků, šak se nachodil dost.

Petr Bezruč — 18. VIII. 55.

Dopis -- dvoulist 21,2 cm × 15,7 cm. Psáno perem na první, třetí a čtvrté straně. Adresa na obálce: Miss Sylva Lacinová, Brno, Lerchova ul. Údaje poštovního razítka: Kostelec na Hané 20. VIII. 1955.

¹ *slečno* — Petr Bezruč pokládá omylem adresátku za neprovdanou.

² „*le moi est haïssable*“ *di francouzská moudrost* — doslova: já je hodno nenávisiti; výrok francouzského filosofa Blaise Pascala (1623—1662).

³ *Neučiniš sobě rytiny* . . . Pent. II. 20. — citát z bible, ze Starého Zákona.

⁴ *p. Marcha* -- Jaroslav Marcha (vl. jm. Dominik Nejezchleb, 1880—1961), agrární novinář a politik, spisovatel, žijící tou dobou v Brně.

⁵ *jistý tvor straší už na budově nádražní pošty* — Sylva Lacinová-Jílková vytvořila reliéf Petra Bezruče, který je umístěn na nádražní poště v Brně, kde Bezruč dlouhá léta působil. Reliéf byl odhalen k básnickovým pětáosmdesátinám r. 1952.

⁶ *ještě jeden obrázek* — Petr Bezruč zaslal Sylvě Lacinové-Jílkové další fotografii (poprvé ji poslal fotografii „Slezský typ“).

⁷ *Po Lerchově ulici* — hlavní ulice v Jiráskově čtvrti v Brně.

⁸ *u našeho dobrého hostitele T. S.* — Petr Bezruč bydlil od r. 1931 do r. 1939 u svého dobrého přítele úředníka na poště Brno 2 Theodora Strejcusa (1871—1941) v Brně-Zabovřeskách, Hálkova ulice 56 (dnes M. Stejskalové 60).

II

Neučiniš sobě rytiny, ani jakého podobenství těch věcí, které jsou na nebi s vrchu, ani těch, které na zemi dole, ani těch, kteréž u vodách pod zemí.

Pent. II. 20. 4.

*

Máš-li krivú hubu, nehleď do zrcadla.

Lidová moudrost.¹

Milostivá, děkuji Vám za obrázek poslaný.² Jsem živočích nedozíravý, objíždím vždy velmi obezřetně roh brněnské nádražní pošty, kde jsem žil asi 25 let. A držím se mravem všech starýků bible, s níž umíral Strindberg,³ a užívám ji jako štítu „proti nepřátelům všem“ — jak praví hymna,⁴ kterou jsme jako gymnasisté zpívali.

Jak vidím, žijete na Lerchové, kterou jsem nesčíslněkrátě měřil, meškaje několik let v Zabovřeskách.⁵ Vybrala jste si ulici šumnou⁶ pro svůj vkus umělecký. Tam jsme se proháněli jako synci a byly tam vinohrady, jejichž plody se šenkovaly na Nových Sadech⁷ a na Křídlovské.⁸ Vy jste už té krásy neužila, ale ona žije v pamětech starých lidí.

A žije na Lerchové v č. 29 starý kamarád — (teraz v nemilosti nejjasnějších úřadů:) — Jaroslav Marcha s obličejem římského senátora — (pochází z Babic u Adamova:). Jeho přísnou tvář byste měla zachovat budoucnosti, rád se na ni dívám, maje jeho fot. Ale „non omnibus licet adire Corinthum“⁹ — praví římská moudrost. -- Žičím (= přeji) Vám pevného zdraví a šumně pozdravuji.

Bezruč 11/1 56.

Dopis — dvoulist 15,5 cm × 10,6 cm. Psáno perem na všech čtyřech stranách. Adresa na obálce: Mad. Sylva Lacinová, výt. umělkyně, Brno, Lerchova 36. Údaje poštovního razítka: Kostelec na Hané 13. I. 1956.

¹ *Máš-li krivú hubu* . . . — ruské lidové přísloví. Užil ho N. V. Gogol (1808—1852) jako motto ke své komedii Revizor.

² *děkuji Vám za obrázek poslaný* — Sylva Lacinová-Jílková poslala Petru Bezručovi fotografii „malé“ podživotní velikosti busty Petra Bezruče, kterou vytvořila před bustou v životní velikosti.

- ³ *Strindberg* — August Strindberg (1849—1912), švédský spisovatel a dramatik.
- ⁴ *jak pravi hymna* — hymna rakousko-uherské říše Zachovej nám hospodine!
- ⁵ *meškaje několik let v Žabovřeskách* — srov. poznámku 8 k č. I.
- ⁶ *Vybrala jste si ulici šumnou* — Sylva Lacinová-Jilková bydlí v Jiráskově čtvrti na Lerchově ulici.
- ⁷ *na Nových sadech* — ulice v Brně.
- ⁸ *na Křídlouské* — ulice na Starém Brně.
- ⁹ „*non omnibus licet adire Corinthum*“ — česky: není všem dovoleno přijíti ke Korintu.

Два письма Петра Безруча Сильве Лациновой-Илковой

Автор публикует два письма поэта Петра Безруча к скульптору Сильве Лациновой-Илковой в Брно (1955—1956 гг.).

Письма Безруча свидетельствуют о скромности поэта, и его стремлении остаться „безымённым“, чем и объясняется его нежелание фотографироваться или быть объектом изобразительного искусства. Письма свидетельствуют о необыкновенной доброте почти девяностолетнего поэта, который вспоминает Брно, где он прожил около 60 лет.

А. З.